

Kyjanka Zollingerova (*Clavaria zollingeri*). Foto Petr Skopal.

Vzácná houba kyjanka Zollingerova nalezena v Mariánských Lázních

Libor Hejl, *Nezvěstice*

Začátkem měsíce října 2017, přesněji 2. října, jsem dostal zprávu od přítele Martina Hamaďáka, že ten den našel kromě jiných lupenatých hub i jeden velice zajímavý druh. Hned jak jsem uviděl fotografii, věděl jsem, že tento vzácný nález je významný z hlediska mykologie nejen pro oblast západních Čech, ale i celé České republiky.

Při cestě pro minerální vodu projížděl na kole jedním z parků v Mariánských Lázních a jak je jeho zvykem (tento zvyk nebo už posedlost je vlastní většině mykologů, co znám), stále má oči na stopkách a hledá houby všude

tam, kde se právě nachází. A jak se říká, že štěstí přeje připraveným, tak tohle pořekadlo platí přesně pro náš případ. U hotelové školy objevil krásně fialovou plodnici houby zvláštního tvaru, který je typický pro kyjankovité houby (*Clavariaceae*) z rodu *Clavaria*. Její české jméno je kyjanka Zollingerova.

Kyjanka Zollingerova (*Clavaria zollingeri*) je pozemní saprotrof (tedy organismus získávající energii rozkladem organických látek odumřelých organismů) a patří do řádu *Agaricales*, což jsou nelupenatí zástupci lupenatých hub. Plodnice bývají obvykle asi 20 až

80 mm vysoké a stejně tak i široké, se společnouází, ze které vybíhají směrem vzhůru několiknásobně větvené, u země 3 až 5 mm tlusté, směrem k vrcholu postupně se tenčící větve. Konce těchto větviček jsou obvykle zakončené několika krátkými, tenkými a bočními větvemi ve tvaru parohu s tupými zaoblenými konci. V mládí je zbarvení větví jasně ametystové nebo tmavě fialové, později vybledající do růžově fialové, ve stáří až okrově fialové. Na bázi jsou plodnice vždy světlejší, na koncích větví naopak neživěji zbarvené. Vlivem nepříznivého počasí, zejména když na ně svítí prudké slunce, plodnice zasychají a konečky větviček se zašpičatují a hnědnou až černají. Dužnina je křehké konzistence, poměrně lehce lámavá, v mládí fialová, ametystová, později jen nafialovělá a věkem postupně vybledající, na poraněných místech hnědnoucí, s nevýrazným nebo slabým, nepříjemně zatuchlým a zemitým pachem i chutí.

Roste od června do listopadu velice vzácně na travnatých stanovištích mimo les, především na pravidelně sekaných loukách, ale i v parcích. V literatuře se udává i růst ve světlých listnatých lesích. V Červeném seznamu hub (makromycetů) České republiky (Holec J. et Beran M. 2006) je zařazena do kategorie EX – (extinct) neznámý druh, ale v posledních letech byla již nalezena na několika dalších místech: v Jeseníkách, v Novohradských horách a v Orlických horách.

V Mariánských Lázních rostla kyjanka Zollingerova v počtu 3 plodnic v parku jižně od hotelové školy v pravidelně sekaném trávníku pod javorem, který byl už bohužel pokácený. Z tohoto důvodu (změna prostředí), a pravděpodobně i z důvodu nepříznivého počasí v loňském roce, kdy u nás panovala dlouhá období sucha a vysoké teploty, se zde už žádné plodnice neobjevily. Je zapotřebí i nadále tuto lokalitu pravidelně sledovat a kontrolovat, abychom mohli potvrdit i případný další výskyt této vzácné houby na lokalitě. Protože se jedná o velmi vzácný druh houby, je nutné plochu chránit před neuváženými zásahy a pokračovat v současném způsobu hospodaření na lokalitě, především v pravidelném kosení trávníku. Jen bych doporučil sekáčům trávy, aby v letních měsících, když už musí, zvedli výšku sečení o něco výše než obvykle a nesekali trávníky při velmi vysokých teplotách. Čím je totiž trávník vyšší, tím lepší mikroklima si udržuje a zadrží větší díl půdní vlhkosti a houby mají větší šanci v dlouhém období sucha tyto nepříznivé podmínky přežít. V Domažlicích jsem v jednom městském parku 8 let soustavně studoval vzácné druhy voskovek (*Hygrocybe*), načež v roce 2014 místní sekáči nastavili sekačku tak nízko, že trávník posekali místy až na úroveň kořenů a jinde ho úplně spálili. Od té doby se tam houby již neobjevily.

Park v Mariánských Lázních je zářným případem toho, že i na území ovlivněném člověkem lze nalézt vzácné druhy hub. ■

KRÁTKÉ ZPRÁVY

■ Z objektu bývalé fary v **Michalových Horách vznikla základna Ligy lesní moudrosti**. Oprava historicky cenného objektu byla provedena velmi citlivě a představuje jedinečnou ukázkou velmi zdařilé renovace celé stavby i jejího okolí. Základna by v budoucnu měla sloužit nejen „woodcrafterům“, ale budou se zde pořádat i pobyty pro děti, jež se zde seznámí s jedinečnou přírodní

i historicko-kulturní hodnotou zdejší krajiny. Slavnostní otevření základny proběhlo 1. srpna 2018, kdy zde přednášela i Julie A. Seton – vnučka zakladatele Lesní moudrosti E. T. Setona. Součástí akce byla i vycházka za přírodním a nerostným bohatstvím Michalových Hor, výstava fotografií ze života Ligy lesní moudrosti, hry pro děti a vystoupení Walden Singers s indiánskými písněmi.